

مقایسه توانایی روشهای سنجش شدت کمی تروما در تعیین پیش‌آگهی بیماران

چکیده

این مطالعه به منظور مقایسه روشهای سنجش شدت تروما (روشهای ISS, RTS, TRISS و ASCOT) در تعیین پیش‌آگهی بیماران انجام شد. شدت تروما با استفاده از روشهای نمره‌دهی TRISS, RTS, ISS و ASCOT در افراد مراجعه کننده به مراکز حضرت رسول اکرم و شهدای هفتم تیر در یک دوره ۶ ماهه تعیین شد و توانایی این روشها در پیش‌بینی مرگ و میر، مدت بستری و هزینه بیمارستانی به کمک منحنی ROC روشهای رگرسیونی مورد بررسی قرار گرفت. برای این کار پرونده‌های بیمارستانی به شکل یک نمونه اتفاقی شامل ۵۲۵ نفر از بیمارانی که حداقل ۱ روز در بیمارستان بستری بودند یا فوت شدگان بیمارستان همراه با گزارش کالبد شکافی آنها مورد استفاده قرار گرفت. در مجموع ۶۷/۵٪ از بیماران فوت شده بودند. شدت تروما به کمک روش ISS ۸/۵۷، با روش RTS ۷/۵۹، با روش TRISS ۱/۸ و با روش ASCOT ۴/۰۳ به دست آمد. شدت تروما در افرادی که زنده ماندند و فوت شدگان با استفاده از هر ۴ روش، تفاوت معنی‌دار آماری داشت. بیشترین سطح زیر منحنی ROC برای پیش‌بینی مرگ و میر به ترتیب متعلق به ASCOT, TRISS, ISS و نهایتاً RTS بود. ISS بیشترین همبستگی (Correlation) را با مدت بستری ($r=0/76$) و هزینه بیمارستانی ($r=0/77$) داشت. رابطه رگرسیونی معنی‌داری بین هر ۴ روش با مدت بستری و هزینه بیمارستانی به دست آمد اما ضریب تعیین در هیچ‌یک از ۴ روش، از ۰/۳۷ (در مورد بستری) و ۰/۳۶ (در مورد هزینه بیمارستانی) فراتر نرفت. بیشترین توانایی پیش‌بینی مرگ و میر مربوط به روشهای ASCOT و TRISS و بهترین روش در پیش‌بینی هزینه‌های بیمارستانی و طول مدت بستری روش ISS بود. با توجه به سودمند بودن و کاربردهای خاص این روشها، استفاده از آنها در طرح‌ریزی یک نظام مراقبتی ملی در زمینه تروما پیشنهاد می‌گردد.

*دکتر مازیار مرادی لاکه I

دکتر سیدآرش طهرانی II

دکتر غلامرضا وارسته‌کیا III

دکتر میررامین روحی‌پور IV

کلیدواژه‌ها: ۱- تروما ۲- حوادث ۳- سیستم نمره‌دهی شدت تروما

مقدمه

قانونی سالانه بیش از ۱۴۰۰۰ مورد مرگ و میر در اثر سوانح رانندگی رخ می‌دهد. با توجه به تأثیرات عظیمی که تروما روی منابع انسانی و مالی دارد، بی‌شک مطالعه و پژوهش در مورد تروما، یکی

سوانح یکی از مشکلات عمده سلامتی جامعه امروز به شمار می‌رود و مرگ و میر ناشی از آنها سومین علت مرگ و میر در انسانها و نخستین علت مرگ در افراد کمتر از ۴۵ سال است (۳ و ۲). در ایران نیز طبق گزارشات پزشکی

این مقاله خلاصه‌ایست از پایان‌نامه دکتر مازیار مرادی لاکه و دکتر آرش طهرانی جهت دریافت مدرک دکترای عمومی به راهنمایی آقای دکتر غلامرضا وارسته‌کیا، ۱۳۷۸. همچنین این مقاله در سمینار حوادث در خرم‌آباد سال ۱۳۷۹ ارائه شده است.

I) دستیار پزشکی اجتماعی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی ایران، خیابان ستارخان، خیابان نیایش، دانشکده پزشکی، گروه پزشکی اجتماعی عضو مؤسسه پژوهشگران بدون مرز (*مؤلف مسؤول).

II) پزشک عمومی، مؤسسه پژوهشگران بدون مرز، تهران، خیابان شهید بهشتی.

III) استادیار جراحی پلاستیک و عروق، مرکز جراحی صدرات، تهران، میدان ونک.

IV) پزشک عمومی، عضو مؤسسه پژوهشگران بدون مرز، عضو مرکز تحقیقات روماتولوژی، بیمارستان دکتر شریعتی، خیابان کارگر شمالی.